

NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
za Slovenijo v Ljubljani.**

Cena posamezne šte. 2 K 50 vln.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina K 100.—

Polletna naročnina K 50.—

Četrletna naročnina K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

I. L.:

„Demokratiziranje“ uprave.

Začetkom l. 1920. je socijalno-demokratska večina dunajskega občinskega sveta sklenila temeljito »reformo« mestnega statuta, osobito v kolikor gre za posle mestnega magistrata kot občinske in kot politične oblasti. Takratna, tudi socijalno-demokratska vlada je seveda ta novi statut potrdila in sedaj uraduje dunajski mestni magistrat po določbah tega skrupala.

Poprej so bili posli razdeljeni na razne referatne oddelke (Magistratsdepartements). Ti so reševali mani važne zadeve samostojno; važnejše stvari pa je reševal magistratni gremij ali bolje rečeno »gremij magistratnih svetnikov«, torej uradnikov po poklicu, kateri nima v svoji sredi nikakih izvoljenih zastopnikov.

Odločbe posameznih magistratnih oddelkov in tega magistratnega gremija so bile pa menda preveč — objektivne. Da se ta objektivnost nekoliko ali docela — korigira, zato je socijaldemokratska večina uvedla novo upravno obliko. Na mesto poprejšnjih magistratnih oddelkov so stopile takozvane **strokovne skupine** (Fachgruppen), ki jim načeljuje morda uradnik po poklicu, marveč izvoljen občinski svetovalec, takozvani »uradujoči mestni svetovalec« (amtsführender Stadtrat).

S tem se je magistratu kot korporaciji uradnikov po poklicu odvzel zadnji ostanek moralne veljave. Razbila se je za vedno idealna možnost za jurista, tehnika, zdravnika, pridobiti si ustavnim potom ono neodvisnost v upravi, katero ima sodnik v svojem poklicu. Kaži stremjenje ljudskih zastopnikov po intenzivnejšem sodelovanju v upravi. — katero samo na sebi ne bi bilo baš tako slabo in je tudi umljivo, — se je uresničilo tu naravnost v ekstremni meri.

Uradništvo po poklicu je pri dunajskem mestnem magistratu za vedno — to je, za čas, dokler bode ta novi statut v veljavi, potisnjeno nazaj na nivo pripravljalnega dela in eksekutive (izvrševanja povelj); odloča le uradujoči mestni svetovalec in ne uradnik-voditelj oddelka, ki le izvršuje povelja tega.

A ne zadosti tega: socijaldemokratski župan Reumann je izdelal še posebni opravljeni red, ki postavlja vse reforme krono na glavo. Po tem opravljenem redu — ki ni bil predložen uradniškim organizacijam, je uradujoči mestni svetovalec, — morda tudi kak strgarski pomočnik, kakor svojčas Reumann sam, ali kaj podobnega, na vsak način pa po-

litik, — poklican uradno delovanje vseh uradnikov, dodeljenih njegovi skupini, urejevati in nadzorovati!

Čuden čas to! Med tem ko so manualni delavci z jurišem zlomili gospodujočo moč podjetnikov, uvedli v fabriko konstitucionalizem in si zagotovili celo odločujoč vpliv na tehnično in trgovsko vodstvo velikih obratov, — izroča isti čas politikom neomejeno moč nad javno upravo in postavlja izučenega uradnika — delavca po poklicu pod komando neizučnega, priložnostnega delavca!!

Zoper to upravno »reformo« in za svoje — lahko se reče, — idealne pravice bje že dalje časa uradništvo dunajskega mestnega magistrata hud boj.

Njegovo glasilo: »Der städt. Anstellte« prinaša o reformi uničujoče kritike in iz njih povzemamo sledeče:

»Predležeča nova občinska ustava ni v bistvu ničesar drugega, nego postavno fiksirana pravica vsakokratne občinsko-odborniške večine do vodstva komunalne uprave na način, ki odgovarja baš njenim politično-strankarskim koristim, ne pa dejanskemu stanju ali občemu blagru.

Izvoljene korporacije brezdvomno ne morejo obstojati brez uradniškega aparata; ne morejo obravnavati in storiti nikakih sklepov, ne da bi strokovno obraženo uradništvo poprej preštudiralo vsako zadevo in napravilo vsa potrebna dela. S tem izvršuje uradništvo nekaj plus na duševnem delu, katerega izvoljeni zastopniki vtaknejo v svoj žep kot nekaj nadprofit. Tako more gospodujoča moč politikov vsaki dan izrabljati duševne zmožnosti uradništva po poklicu v namene strankarsko pobarvane uprave.

Uradniki te novodobne uprave so na ta način izkoriščanci, nič mani kakor so bili to poprej delavci. Manualno delavstvo se je otreslo gospodarskega izkoriščanja, duševno delavstvo pa se mora otresti duševnega izkoriščanja in moralnega tlačenja.

Vsak izvoljeni ljudski (občinski) zastopnik je naraven sovražnik uradništva po poklicu. Dočim ima on mandat, da nepretrgoma varuje politične in druge koristi le svojih volilcev — vodijo uradnika po poklicu in ga morajo voditi strokovno znanje, stvarna razmišljanja oziroma izkušnje ter popolna objektivnost. Iz enostranske pretežnosti politikov groze splošnosti vedne nevarnosti, radi česar se uradniki po poklicu ne smejo stršiti celo pred korakom, da pokličejo prebivalstvo, če je treba, zoper lastne ljudske zastopnike na pomoč. Interes celokupnega prebivalstva na nepristranski občinski upravi zahteva pod danimi pogoji pravico upiranja uradništva po poklicu zoper strankarske politične enostrano-

sti (pristranosti) izvoljenih občinskih zastopnikov.

Marsikak občinski nastavljenec (in nič manj tudi državni! Op. ured.), se bode spomnil bridkih ur, katere mu je povzročilo službeno naročilo, motivirano nestvarno in le z vidika politike ali zavrnitev njegovih stvarnih, na temelju postavnih določil slonečih predlogov ter njih nadomestitev z nestvarno, le s stališča politike umevno rešitvijo. Mnogi poznajo duševni konflikt med dolžnostjo uradne molčečnosti in med nagonom do resnice, med silo, včasih s kršenjem uradne tajnosti publiki odpreti oči.

Uradništvo je dopuščalo in še dopušča, da se tolmači ta dolžnost uradne molčečnosti presplošno, preobsežno in sploh napačno. Službeni red zahteva uradno molčečnost, kjer to zahteva korist občine ali stranke; to je samo ob sebi umevno. Zahteva jo pa tudi interes »službe«.

Določbe uradne molčečnosti se gotovo ne more drugače tolmačiti, nego tako, da mora obstojati ta dolžnost, — ne glede na že zgoraj omenjena dva slučaja z ozirom na koristi občine in stranke — tam, kjer zahteva smoter upravnega poslovanja tajnost upravnih priprav za poslovanje.

Nestvarna motivacija kake odločbe, enostransko favoriziranje ali odklonjevanje iz političnih ozirov, pa naj nimajo nikake zaščite po uradni molčečnosti. Tako bi n. pr. določba »uradujočega mestnega svetovalca«, ki bi vezala oddajo kake obrtne pravice na lastnost včlanjenja pri gotovih, njemu bližnjih organizacij, ne smela imeti nobenega varstva uradne tajnosti in vendar ga ima sedaj.

Ta odločba se mora eliminirati in uvesti možnost, da posameznik more take slučaje javiti organizaciji, — personalnemu zastopstvu, ki jih obelodani od časa do časa.

Vsem tem nedostatom, katere je rodila ta »reformo« in zlasti brezkontrolnemu, internemu paševanju uradujočih mestnih svetovalcev je pa možno priti v okom le na ta način, da si uradništvo po poklicu, — ne glede na že zgoraj omenjeno izdatno omejitev kroga uradne molčečnosti — pridobi posebno zaščito zoper diktaturo politikov, posebno zaščitno pravo, ki ga varuje, kakor varujejo delavce zakoni o varstvu delavcev.

Uradništvo dunajskega magistrata zahteva zatorej za skupno delovanje z izvoljenimi zastopniki **paritete**, to je polno enakopravnost in polno enako vrednost, s čimer bi bila diktatura politikov strta in paralizirane njih samovoljne odredbe. Brezdvomno imajo na tem ne samo uradniki po poklicu, marveč vse prebivalstvo kot tako vitalen interes.

Če uradništvo po poklicu neče biti pahnjeno na nivo mrtvega orodja brez lastne volje, na nivo navadnih pomagačev brez brambe, če ima interes boriti se še nadalje za svoj ideal, za objektivno, stvarno, vsem slojem prebivalstva in ne morda eni sami kliki služečo rešitev zadav — tedaj si mora biti vsak posameznik v veliko večji meri svest medsebojne solidarnosti kot do sedaj.

Tako piše strokovno glasilo dunajskih mestnih nastavljenecv.

Njegova uničujoča kritika, kateri pač ni možno oporekati, razsvetljuje nam z bakljo razmere v dunajski mestni občini. Če se avtoriteta v glavnem mestu tako sistematično in od zgoraj izpodkopava, potem se pač ne moremo čuditi — pojavu anarhije na deželi, o katerem so pred kratkem listi poročali, ko je delavstvo murske doline izsililo od orožništva izpust aretovanih zločincev, ki so napadli in telesno poškodovali štajerskega deželnega glavarja.

In po tem vzorcu mestne občine nameravajo menda v Avstriji baie »reformirati« tudi državno politično upravo! Če kje, je pač tu na mestu izrek: Bog nas varuj takih reform v občinski ali državni upravi! Naj ostane ta reforma tam, kjer je; pri nas za take eksperimente ni prostora.

Praktična narodnost

Javnemu uslužbencu, ki mora vsak vinar trikrat pogledati, predno ga izda, večkrat očitajo narodno mlačnost, ako ne podpira narodnih podjetij, se ne udeležuje narodnih prireditev in ni na vsakem shodu in obhodu.

Ako ima podjetje pošteno-naroden namen, ako je prireditev v pravo narodno korist, je pač naša dolžnost, da jej darujemo svoj obolus. Žalibog pa so se med vojno razvili tudi značaji, ki znajo na čudovit način izkoriščati našo narodno gorečnost. Kakor zvezdni utrinki se pojavljajo v časopisju novice o »narodnih prireditvah«: zabave, koncerti, obhodi, govori, nabiranje darov, prispevki in podobne dobrote se naštevajo dan na dan. In seveda ima vsaka prireditev visoko vstopnino, gostilničar tudi ne kuha in toči zastoni, pri obhodu treba skrbeti za razne znake, šopke, napise, vence, vrhutega se nabira z nabiralniki in ako daš 2—3 krone, te niti ne pogledajo. Končno se vzdramiš po prestanih dobrotah s praznim žepom ter pričneš suhoparno premišljevati praktični uspeh vse prireditve.

Podobno veseliam imamo tudi »narodna« podjetja in požrtvovalno občinstvo se jih oklepa, kakor čebele izletelo matico. Kakšna so pa ta podjetja? Lansko leto je postajala polna papirja vedno dražja; pri svojem trafikantu sem pričel rentati, pa mi mož pokaže cenik in reče: »Gospod, preje sem kupoval pri tej tvrdki po tej ceni; a prišlo je »narodno« podjetje pa so me nahrulili, čemu prodajam tako nizko, ko niti oni v tovarni nimajo takih cen: režija, stavke, vozna itd., tega ne pripuščajo. Moral sem torej opustiti prvo tvrdko in se oprijeti »narodnega« podjetja, sicer bi me raztrgali.«

Kako je s tiskarnami, je pisal »Naš Glas« že lansko leto: za eno in isto knjigo so jeseni 1919. zahtevali v prvem podjetju 27 tisoč, v drugem 35 tisoč, v tretjem celo 42 tisoč pogojno; inozemec pa je računal 3—4000 kron kljub svoji nizki valuti. Čemu pa je tako? Ker imajo dobro upeljana podjetja staro prakso, realne cene in manjši riziko. Ob prevratu je nastalo celo vrsto »narodnih« podjetij, ki pa niso družega, nego spekulacija na narodne žepe z namenom, čimprej oboga-

teti in občinstvo, v prvi vrsti javnega uslužbenca, pošteno skubiti. In gorje ti, ako se ne pustiš skubiti! Tedaj nisi Jugoslovan, nisi naroden, pač pa nemčur, izdajalec, poturica in kaj vem kaj.

V novoustanovljeni državi imamo vsi polne roke dela in zaslužka; delo pa mora biti **realno**, namen mora biti **pošten**; izkoriščati narodnost in slepariti na narodno ime se ne sme, in mi nismo dolžni sedati na tak slepanski lim. Ako je med dvema podjetjema zdrava konkurenca in so primerne cene, izberi **ono**, ki ti je tudi po mišljenju bližje; če si pa spoznal, da hoče spekulacija izkoriščati tvojo narodno zavest, tedaj kupi ondi, kjer je boljše in **ceneje**.

Naša država ni izgubila na časti in veljavi, ako nam kujejo denar inozemci, tiskajo kolke izven mej, kajti na mah ni mogoče oživiti lastne industrije. Zato tudi za nas ni sramota, ako potrkammo tam, kjer so solidne cene, četudi je podjetje inozemsko a nam vendar ni nasprotno in je **realno**, bodisi da je tiskarna, papirnica, grafičen zavod ali tovarna praktičnih potrebščin.

Podjetij in ljudi, ki imajo narodnost zato na jeziku, da nas izjemajo in povrhu še slabo postrežejo, se ogibaj tako, kakor največjega narodnega sovražnika. Posebno oni, ki mora z zaslužkom računati, naj ne seda na lim — praktični narodnost!

O. L.

Iz barja sovraštva.

Milutin Čekić, bivši uradnik ministrstva prosvete v Beogradu, je izdal pravkar brošurico z naslovom »V barju mržnje.« Samo 58 strani obsega ta brošura, a govori za celo biblioteko. Kako se lahko dandanes postopa z uradnikom v državi SHS, je neverjetno, je nezaslišano. Jugoslovensko uradništvo in vobče vslužbenstvo bi moralo v Čekićevi brošuri čitati, kaj vse lahko zadene tega ali onega, ako nova službena pragmatika ne bo v vsakem oziru ščit, ki ga nič ne prodre, in kopje, ki zadene zanesljivo vsakogar! Strankarski teror, korupcija časopisja in topa brezsrčnost vladajočih radikalcev v Beogradu so Damoklejev meč, ki vlsi nad vsemi jugoslovenskimi javnimi nameščenici.

Kdor pazljivo čita načrt službene pragmatike, ki jo prinaša »Naš Glas«, mora pričakovati v zastrupljenem ozračju Jugoslavije marsičesa, o čemer se mu ni čisto niti sanjalo! V Srbiji se izvajajo metode, ki jih poznamo v Sloveniji iz dobe dr. Šušteršiča. Mogoče je, da se šušteršičem povrne ali pa se uvedejo tudi pri nas metode srbskih radikalcev, ki so še grše, še brutalnejše. Zaradi radikalne nestrpnosti in gnusne politične taktike beže iz Beograda vsi kulturnejši elementi v naši državi. Treba bo še ostrih metel, da se očisti Beograd.

Danes so tam mogočniki, ki jim je oblast nad vse in ki brez srca stopajo preko trupel. Misliti je vsakemu jav, nameščencu prepovedano; slepo jim mora parirati vse, ali pa ga uničijo. Duh netolerantnosti vlada v celih mogočnih skupinah. To je oni nekulturni in zli duh strankarstva in omejenosti, ki se je v Srbiji na žalost vedno uveljavljal z nasilstvom in terorizmom. To je duh, ki se zove balkanski radikalizem in ki je kriv tolikerih zmed in tolike nezadovoljnosti v Jugoslaviji.

Radikalci še danes stoje na stališču: Kdor ni radikalec, ne le da ni dober Srbin, nego sploh ni človek. Kdor ne glasuje in ne deluje radikalno, je brezpraven. Pri tem se ne strašijo radikalci niti zločinov, ako je le mogoče ž njimi politič-

nasprotnika ugonobiti. Podtikati poštenim ljudem izdajniške namere, krasti in falzificirati dokumente, podkupovati priče, izmakniti dokazila nedolžnosti ter imeti vselej dve merili, eno za somišljenike, drugo za politične nasprotnike, to je postalo stalno pravilo polit. življenja v Srbiji. Zares, barje mržnje in korupcije, ki smrdi do neba!

Ljudje, ki so še pred vojno lepo in komodno pobegnili v inozemstvo ter potem vso vojno na državne troške imenitno živeli v Švici ali v Franciji, ljudje, ki so med okupacijo služili kot avstro-ogrski nastavljenec po raznih uradih ali pa so veržili in kupčevali ter obogateli na škodo revne mase, končno ljudje, ki so živeli od avstro-ogrskih denarnih podpor, a hkratu tudi od srbskih državnih podpor ter so izkazovali usluge tja in sem, ti ljudje so dandanes najglasnejši, nabrezobzirnejši radikalci. Bivši avstro-ogrski državljani, ki so jih za časa okupacije Beograda videli le v oficirskih uniformah ter se niso pokazali nikdar z ničimer blage ali koristne Srbom, ti ljudje so danes »večji« in »boljši« Srbi kot najpogumnejši in najbednejši bivši srbski interniranci, konfiniranci, jetniki, vojniki in invalidi. Noben državni srbski činovnik, ki je bil med okupacijo v službi avstro-ogrskih vojnih oblasti, ni bil po vojni preganjan, ako je pristaš radikalcev. Nasprotno, hitro so napredovali in nekateri so danes na visokih mestih. Radikalstvo pač pokriva vse, prav vse, ter je jamstvo napredovanja. Ti ljudje so zgarjali, denunciantje in teroristi po vseh višjih uradih ter po vsej državi. Zaradi njih vlada odpor po Hrvatskem in Slovenskem, zaradi njih ne pridemo do slege in miru, a vladna koalicija jim ne sme niti blizu. Demokrate pač vidijo to barje, to korupcijo, ta teror. Obsojajo ga, a ker so zvezani z radikalci, ne smejo storiti ničesar, ker sicer bi se koalicija razbila in bi bil potem radikalizem le še močnejši. Radikalec se zveže tudi z vragom, samo da ostane na vladi.

Strašna politična razcepljenost Jugoslovenov je usodna nesreča države in besno strankarstvo v Jugoslaviji je krivo, da sme počenjati srbijanski radikalizem še danes na uradništvu najgrša nasilstva.

Čekić je demokrat, talent, sijajen uradnik; vrhu tega še odličan pisatelj in režiser umetnik. A ker je neustrašen demokrat, so ga hoteli Protičevci uničiti. Ni se jim posrečilo. Toda niti demokratski ministri ne morejo dati somišljeniku zadoščenja za vse duševne muke, za grozno finančno in moralno škodo, ker tega ne dovolijo Protić e compagna bella.

Barje sovraštva! Gnus! Sramota! Barbarstvo!

Tovariši, pazite, da se ustvari službena pragmatika evropske moderne popolnosti, sicer boste prej ali slej tudi doživljali čekićjade! **Branimir Tvrdko.**

Predlog zakona

o državnih uradnikih, poduradnikih in službenikih.

(Dalje.)

Čl. 46. Vsak službenik je odgovoren za krivice, storjene v službeni dolžnosti, krivično in materialno, a solidarno z daljencem odredbe.

Čl. 47. Službenik začena uživati vse svoje pravice od dneva, ko nastopi službo. Redni prejemki se izplačujejo vsak mesec vnaprej.

Čl. 48. Vsem državnim službenikom pripada plača in stanarina, ki so odredene v čl. 24 v zvezi s čl. 49. Plača in stanarina tvorita v smislu tega zakona celoto.

Čl. 49. Min. svet lahko po potrebi v posameznih mestih kraljevine odredi drž. službenikom izredne stanarinske dodatke.

Čl. 50. Za osebe, ki niso v legalni zakonski zvezi, a nimajo niti bližnjih članov obitelji, označenih v čl. 51, s katerimi žive v obiteljski zajednici, znaša redna stanarina odnosno tudi izredni stan. dodatek 50%.

Čl. 51. Vsem drž. službenikom pripadajo obiteljski dodatki za legalno ženo v zak. zvezi, zak. otroke in pastre, ako te oboje. Člene vzdržujejo, ter ako ti členi niso v državni službi. Več zakonskih žen se računa kot ena.

Čl. 52. Uradnikom pripada za ženo po 720 dinarjev na leto, poduradnikom in slugam po 540 din.

Čl. 53. Ženi, ki po odločbi oblasti živi ločeno od moža, pripada dodatek iz čl. 51 ter se ji izplačuje direktno.

Čl. 54. Vsem drž. službenikom pripada za vsako dete dodatek po 540 din. na leto najdalje do 21. leta, ako pred tem časom ne preneha potreba, da jih roditelji vzdržuje. Za deca, ki je telesno ali umstveno nesposobna zaslužiti in ki nima drugega vzdržavanja, pripadajo dodatki, dokler traja ta nesposobnost.

Čl. 55. Min. svet odreja izredne dodatke po potrebah službe ali po razmerah poedinih krajev ali mest tako v državi kakor izven nje.

Čl. 56. Premeščencem se povračajo stvarni, pravilno izkazani troški za selitev. Natančnejše odredbe o tem objavi min. svet na predlog finan. ministra.

Čl. 57. Vojaške vaje in službovanje na vojni, ki naj traja kolikor časa hoče, ne jemljejo službeniku njegovih pravic. Če obstoja razlika med vojaškimi in civilnimi denarnimi prejemki, ima službenik pravico obdržati večje.

Čl. 58. Za dolg se ne more zadržati službeniku niti sodnim potom niti ne z njegovim pritrdilom več kot 30% njegove sistem. plače ali penzije. Dodatki vobče niso podrejeni zabrani.

Čl. 59. Službenik ima v slučaju bolezni ali druge nezgode pravico na akontacijo do trimesečne plače in stanarine, ki se mu daje brezobrestno z rokom, da povrne a konto vsaj tekom dveh let, ako niso bili njegovi prejemki že prej obremenjeni preko dovoljene mere (čl. 58.)

Čl. 60. Ako službenik opravlja kakršnokoli službo izven mesta svojega stalnega službovanja, ima pravico na dnevni in vozne troške po specij. zakonu.

Čl. 61. Službenikove pravice prenehajo z dnem razrešenja.

Čl. 62. Službenika je mogoče prenesti le po službeni potrebi. V tem slučaju se službeniku povrnejo troški selitve. Brez pristanka se lahko službenik po službeni potrebi premesti največ enkrat na leto. Možno je premeščenje sporazumno med dvema službenikoma z odobrenjem oblasti, toda brez pravice na naknado troškov.

Začasno ostavljanje službe.

Čl. 63. Začasno se službenik lahko udalji od službe in stavlja na razpoloženie samo če se ukine zvanje, ki ga je imel, ali urad (nadleštvo), v katerem je vršil dolžnost, ali drugače po neodložljivi drž. potrebi.

Čl. 64. Dokler je službenik na razpoložanju, dobiva svojo plačo in vse ostale prejemke (pridobitnosti) razen dodatkov na položaj, ako ga je imel.

Službenik na razpoložanju mora dobiti novo opredeljenje najkasneje tekom leta dni. Ako ga ne sprejme, izgubi vse pridobljene pravice.

Čl. 65. Službenik na razpoložanju se smatra v vsem kot službenik v aktivnosti

in je dolžan, začasno delati posle svoje stroke, katere mu odredi organ, katere mu je stavljen na razpoložanje.

Ostavke.

Čl. 66. Službenik ima pravico dati ostavko na drž. službo, ako ni v preiskavi, a ne sme je ostaviti prej nego je minilo mesec dni od dne ostavke; v tej dobi se mora izvršiti izročitev dolžnosti.

Z ostavko izgubi službenik vse pridobljene pravice.

Odpust.

Čl. 67. Začasni službenik se lahko odpusti iz službe brez disciplinske razsodbe, ako je slabo kvalificiran. Odpuščenec dobi v tem primeru ob odhodu enomesečno plačo.

Stalni drž. službenik se lahko odpusti le na temelju razsodbe disciplin. sodišča.

(Dalje prih.)

Vestnik.

Rokopise za »Naš Glas« je pošiljati uredništvu, ne pa upravnikištvu! Gg. tovariši vendar razločujete urednika od upravnika? — Naslovi so na prvi strani. Opozorjamo na to, da ne bo zamere, če se rokopisi zakasne, ker ne prihajajo pravočasno v roke uredniku.

Spačena pisava prilikov. Pišejo nam: Grda napaka v našem narodnem življenju je, da se mnogo slovenskih prilikov še vedno piše proti vsem pravilom pravopisa, neumno in spakedrano. Zapisano je tako v krstni matici, v vojaških listinah in morebiti celo v zemljiški knjigi. Torej morajo ostati — spake. Pred leti naši ljudje niso smeli prav pisati svojih imen, ker jih je teroriziral zli nemški duh po naših šolah in uradih. Dandanes je to drugače. Čudno je, da nekateri ljudje, ki se vendar prištevali Slovencem - Jugoslovenom, svoja pristno slovenska imena še vedno pišejo n. pr. Dollenz, Globotschnigg, Iglaunig, Laurich, Krische, Seunig, Supantschisch, Trattinig i. t. d. Kdor je tak čudak ali bedak, da ne veruje, da so to slovenska imena in da jih je naravnost greh pisati spačeno, pač ni vreden, da hodi po jugoslovenski zemlji. Tak priimek popraviti, da se čita smiselno in piše pravilno, velja le par kronic za prošnjo na deželno vlado (poverjeništvu notranjih zadev). Priložiti je krstni in poročni list. Vsaj uradniki naj bi poskrbeli, da dobe logično in estetično pisane priimke. Morebiti bi vlada sama dala naredbenim potem kak migljaj, da se ta madež izbriše z našega naroda.

Organizacija pisarn. oficijantov in oficijantini ter pisarn. pomočnikov je imela 5. maja t. l. svoj redni občni zbor. Udeležba je bila seveda, kakor to že običajno, jako slaba, kljub temu, da so bila tako važna vprašanja, kakor ono o predlogih k službeni pragmatiki, na dnevnem redu. Ali se je potem čuditi, da ne dosežemo uspehov, katerih si želimo? Od pet stotin nameščencev te kategorije nas je komaj poldrugsto organiziranih. Tovariši! Ali je to stanovska zavest? Ali tako razumevate zahteve časa? Kako morete zahtevati od odbora, naj uspešno deluje v Vašo korist, če pa sami stojite ob strani in le kritizirate? — Novi odbor, ki je bil voljen, si bo prizadeval najuspešneje delovati za uresničenje naših opravičenih zahtev, zlasti pa za uvrstitve oficijantov in oficijantini v uradniško skupino. Spomenica, predložena v aprilu, glede uvrstitve v poduradniško skupino se v smislu sklepa občnega zbora kot

neodgovarajoča razmeram in pravemu položaju prekliče. Bila je brez odboro-vega privoljenja samolastno vložena. Predloži se torej nova spomenica, katero bo sedanji odbor sestavil v soglasju z zahtevami uradniških skupin. Od Vas tovarišev pa je odvisno, bomo li s svojimi zahtevami prodrli ali ne. Odbor brez opore članstva ne more delati čudežev; zato je zadnji čas, da se sleherni zave svojih dolžnosti ter pristopi kot član k organizaciji. Tako pomore k uspehu. Sicer se bo službena pragmatika delala brez nas. Članarina mesečnih 2 K je tako malenkostna, da ne more biti izgovora. Ravno tako vpisnina 2 K ne more nikomur napravljati težkoče. Pristopite vsi, ki stojite še ob strani! Le v močni organizaciji je moč, ki premaga vse ovire, in ji je uspeh mogoč.

Društvo davčnih izvrševalcev za Slovenijo je imelo dne 15. maja t. l. v Gaberjih pri Celju svoj redni občni zbor, ki se ga je udeležilo 21 članov. Občni zbor je otvoril društveni predsednik Rojce s primernim nagovorom, v katerem je orisal delovanje društva in njega uspehe v preteklem letu. Blagajnik Mlejnik je podal blagajniško poročilo. Blagajniški preostanek znaša 900 K. Nato so se vršile volitve in so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik Rojec, Ljubljana; podpredsednik Ozimič, Brežice; tajnik Vrančič, Ljubljana; blagajnik Mlejnik, Škofja loka; odborniki: Brilej, Marenberg; Ferčnik, Laško; Romih, Celje; Testen, Kostanjevica; namestnika: Muc, Ljubljana; Berger, Maribor; preglednika računov: Žagar, Ljubljana; Šega, Maribor. Članarina se je določila od 1. julija 1921 dalje na 1 dinar mesečno in se naj vsaj četrtletno vnaprej pošilja Gustavu Mlejniku, Škofja loka — Gorenjsko. Vpisnina za nove člane znaša 1 dinar. Pri slučajnostih so se stavili predlogi glede dnevnice za vnanjo službo in glede službene obleke, ki nam je po novi naredbi odvzeta. Stavil se je tudi predlog glede združenja vseh društev davčnih izvrševalcev v Jugoslaviji. Novi odbor društva se pozivlja, da deluje v tem smislu. Prihodnji občni zbor se vrši zopet v Ljubljani.

Imenovanja. Pišejo nam: Meseca aprila t. l. je bilo po naredbi ministrstva pravde št. 44.563/20 (razglašene v uradnem listu št. 16 t. l.) izvršeno imenovanje izvršilnih uradnikov in sodnih poduradnikov na novoustanovljena mesta v področju višjega deželnega sodišča ljubljanskega. Ta novoustanovljena mesta pa niso bila s temi imenovanji vsa popolnoma, ker manjka v teh krajih za to sposobnih, v izvršilni službi izvežbanih sodnih slug ali poduradnikov. Pri drugih sodiščih, kjer niso taka mesta zistemizirana, pa so slugi, ki opravljajo pisarniške posle ter so nekateri od teh že napravili pisarniški, nekateri pa poduradniški izpit. Omenjena naredba torej ni dobra, ker niso pri vseh sodiščih vsaj poduradniška mesta zistemizirana. Naredba je rodila pri sodnih nižjih nameščencih samo nevoljo in zavist. Ne brez vzroka. Ker zakaj bi ne napredoval starejši sodni sluga, ako opravlja izvršilno službo, pisarniške posle, ako je za vsako delo sposoben ter je dobro kvalificiran, zato ker ne služi v področju viš. dež. sodišča v Ljubljani, njegov mlajši tovariš pa je imenovan za poduradnika, ker je tam zistemizirano mesto, dasi v zmožnosti in pridnosti ne dosega nprvega! Dolžnost merodajnih krogov bi bila pač to, da se krivična naredba popravi v toliko, da se pri vseh okrajnih sodnih zistemizira po eno poduradniško mesto, pri okrožnih sodiščih in pri dež. sodišču v Ljubljani

pa po potrebi pomnože poduradniška mesta, kakor tudi izvršilnih uradnikov. Sedaj, ko so že razpisana nekatera mesta izvršilnih uradnikov in poduradnikov za ona sodišča, kjer ni bilo sposobnih oseb, je pač dana priložnost onim nesrečnim, ki služijo tam, kjer niso takšna mesta ustanovljena, da prosijo za ta še prazna mesta. Vendar pa bodo le nekateri prišli do svojega cilja in še to tudi na svoje stroške, ker selitev tudi nekaj stane. Marsikdo pa še za ta razpisana mesta ne bo prosil iz raznih razlogov. Tako se pri justici godi, kjer se pravica deli.

Prizadeti.

Društvo nižjih državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani je imelo dne 8. majnika t. l. zborovanje v hotelu Ilirija v Ljubljani. Šlo je za zadeve cestarjev in izenačenje plač. Povabljeni so bili tudi državni poslanci. Povabilu sta se odzvala gg. državna poslanca Gostinčar in profesor Reisner.

Predsednik Zorko otvori shod ob 3. popoldne, pozdravi državna poslanca in tovariše, posebno pa še one z dežele. Obrazloži žalostni položaj cestarjev in da besedo tovarišu Rupniku. Ta poda poročilo o bedi cestarjev in obrazloži njih zahteve.

Odposlanec tovariš Ožir iz Celja omenja razliko med plačami drugih državnih uslužbencev in cestarjev ter prebere končno spomenico, s katero bi se cestarskemu stanu odpomoglo. Glavna njih zahteva je, da jih prevzame država v definitivni stalež in se jim da čin državnih slug. To pa največ radi starostne preskrbe.

Državni poslanec gosp. Gostinčar soglaša z zahtevami državnih cestarjev, ki upravičeno zahtevajo izboljšanje svojih razmer. Obljubi, da bo te zahteve podpral, ker niso pretirane.

Državni poslanec gosp. prof. Reisner obrazloži položaj glede izenačenja plač, ki bo pa le deloma zadovoljilo državne uslužbenke. Upa, da službena pragmatika, ko postane zakon, prinese državnim uslužbencem boljšo bodočnost.

Zborovanje je imelo dober potek in so se udeleženci po dvehurnem zborovanju zadovoljno razšli.

Strokovno šolstvo. K članku g. prof. Bračuna »Se druge misli o šolstvu« poročam, da sem na I. kongresu ujedinenega profesorskega društva v Beogradu med drugim stavil predlog: 3. Da se dvigne nivo srednjih šol, naj glavna uprava in vsak poedini nastavnik širi propagando za snovanje meščanskih in strokovnih šol za moške in ženske pridobitne poklice. — V Sloveniji imamo že mnogo meščanskih in nekaj strokovnih šol. Na starih je, da to priliko izrabijo. Čim več

učencev bodo imele te šole, tem bolj bodo se razvijale. »Nepraktične« gimnazije in realke bodo prenehale same od sebe, če ne bodo imele učencev. Tako bodo starši vplivali na razvoj šolstva. Vajda. Vrhovno sodišče v Zagrebu in stanovanja za uradništvo tega sodišča.

Glasom besedila ustave, sprejete v ustavnem odboru, obstoji samo eno kasacijsko sodišče s sedežem v Zagrebu.

Oddelek za Slovenijo in Dalmacijo je začel poslovati že začetkom 1920. Kr. zemaljska vlada v Zagrebu je ob tej priliki prevzela skrb, da preskrbi uradništvu potrebna stanovanja. Ta obljuba se je dosedaj le deloma izpolnila, večidel je pa ostala še obljuba.

Kljub temu, da uraduje ta oddelek že nad eno leto v Zagrebu, še vedno 9 uradnikov, med temi 6 Slovencev, nima obljubljenih in tako zelo potrebnih stanovanj.

Izkazalo se je dosedaj, da velegrad Zagreb ni bil zmožen, tekom enega leta preskrbeti stanovanj temu tako majhnemu številu uradništva. Kakor stvar sedaj stoji, še tekom petih let ne bodo vsi imeli stanovanj. Zato stavimo ponižno vprašanje, kako misli potem spraviti pod streho številno osebje vrhovnega sodišča za vso kraljevino?

Pametno in prekoristno bi torej bilo, da vzame država pravočasno v poštev in o tem resno razmotri, če ne kaže, da se kasacijsko sodišče oddelek za Slovenijo vsaj do ustanovitve skupnega vrhovnega sodišča raje ustanovi v Ljubljani, kakor pa tu v Zagrebu. Kajti v Ljubljani še ni bilo slišati, da bi moral državni uradniki stanovati po uradnih divanih in imeti svoje premičnine spravljene po kotlih uradnih prostorov, ali po kleteh in podstrešjih, kakor se godi v Zagrebu. Tudi smo prepričani, da bi se ljubljanski kompetentni faktorji čisto drugače zavzeli za preskrbo stanovanj, kakor pa izpolnjujejo svoje obljube zagrebški.

Sicer pa ne bo stanovanjsko vprašanje za uradnike in častnike nikoli rešeno, če ne bo država zidala sama. Od kapitalistov menda vendar ne pričakuje, da bodo zgradili uradnikom cenena stanovanja? Ali res država ne more graditi? Ali nima na razpolago kakih ženijskih trup, ki bi v par mesecih in za primerno majhne stroške postavili potrebne hiše uradnikom in častnikom? Sedaj, ko imamo narodno vojsko, je zadnji čas, da se neha iz avstrijske dobe izvirajoči nazor, da je vojska ali »militär« nekaj drugega nego del naroda. Častniki so vendar samo oboroženi uradniki, — čuvarji države. Menda vendar ne bo kdo trdil, da se ne bi spodobilo, da bi vojaki izvršili kaka dela za svoje častnike in tudi za druge državne uradnike. Ali niso od potresa podrlih Brežic popravili vojaki?

Pa še nekaj. Rusi so znani mojstri v obdelovanju lesa. Več tisoč se jih sprehaja po Jugoslaviji brez posla. Ali bi ne mogli graditi iz državnega lesa lesenih hiš po ruskem vzorcu? To bi stalo državo, ki itak sedaj podpira brezposelne Wranglovce, takorekoč neznatno svoto. Pa če že ne bi gradili celih hiš, pa bi vsaj lahko poceni izdelali vse, kar je lesenih hišnih delov.

Činovniški Glasnik. Organ Saveza državnih činovnika i službenika. Dne 1. maja t. l. je začel izhajati ta polmesečnik na 4 straneh. Lastnik lista je za Savez predsednik profesor Milan J. Andonović; urednika sta mu dr. Mih. T. Jovanović in dr. Janičije Jovanović. Uredništvo in administracija sta v Beogradu, Brankova ulica br. 23. Na leto stane list 12 dinarjev, posamezna številka pol dinarja. Uredništvo obeta, da začne »Č. G.« čim prej izhajati kot tednik. List se tiska v cirilici.

Za tiskovni sklad so darovali. Osr. zveza javnih nameščencev in vpokojencev v Ljubljani polovico prebitka dne 5. 1. 1921 prirejene veselice 5839 K 25 v, g. Rudolf pl. Schildenfeld nabral o priliki sestanka sodnopisarniških uradnikov 179 K 20 v, g. Ivan Hutter, dež. sod. svetnik v Kočevju 60 K, g. Fran Kralj nabral pri oddelku finančne kontrole v Dol. Logatcu 60 K, Oddelek finanč. kontrole v Boh. Bistrici 36 K, Ekspozitura finanč. kontrole v Ceršaku 17 K, g. Ivan Lavrič, viš. davč. upravitelj, Ljubljana 12 K, g. Avg. Vaš. sod. kanclist, Brežice 10 K. Vsem naša najiskrenejša zahvala. Uprava.

Listnica uredništva. G. Fr. B-č v Mariboru. Vašega članka »Izenačenje plač in stranke« ne moremo priobčiti, ker je vseskozi političen.

A. Mihelič, Ljubljana

Selenburgova ulica 1.

15—3

Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih K V A R T kakor tarok, marijaš, whist, primorka.

Drogerija „ADRIJA“ Fotomanufaktura

22—3 Parfumerija

B. Čvančara

Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvu, zaznambi na službene prejemke in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 6% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTRUJEJO PO

4%.

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt!

VELIKA ZALOGA

manufakturnega ter inozemskega modnega blaga.

Na debelo! Na drobno!
:: : Solidne cene! : ::
LASTNI MODNI ATELJE.
Strajce, samoveznice (kravate), nogavice i.t.d.

BOGATA IZBIRA

OBLEK lastnega izdelka po naj-novejšem kroju.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Naročajte in širite „Naš Glas!“